

ТЕЗИ ДЛЯ ПРОПОВІДЕЙ

тези для проповіді чи короткого слова заохоти для душпастирів

Тези подають те, що душпастирі повинні постійно нагадувати своїм парафіянам щодо складових «Живої парафії». Ці тези можна використати або під час недільної проповіді, або в короткому слові наприкінці Божественної Літургії. Просимо НЕ ПРОСТО ЦИТУВАТИ ці тези, а використовувати їх у СВОЇХ СЛОВАХ, наголошуючи на найголовнішому. Те, що ви самі скажете від серця та з особистого переконання матиме набагато більший вплив, ніж слово, написане кимсь іншим. Поставте собі за ціль, щоб складові «Живої парафії» стали пріоритетом у житті усіх ваших вірних та щоб ви всі разом як парафіяльна спільнота постійно зростали в любові, святості та пізнанні Божих правд.

ПРО ЩО ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ?

Ми віримо в Бога, який з великої любові до нас дає нам себе пізнати. Він говорив через пророків, а коли настала «повнота часу» (див. Гал. 4, 4), Він заговорив до нас через свого Сина Єдинородного, Ісуса Христа (див. Євр. 1, 1–4). Цей Син є предвічним Словом Божим, як це ми урочисто проголошуємо в Неділю Пасхи – див. Йо. 1, 1–1 .

Але крім цього, Бог залишив нам написане Боже Слово, Біблію, Святе Письмо Старого і Нового Завітів. Святий Дух надихнув різних людей до писання священних текстів і дав Церкві натхнення розпізнати серед різних написаних творів саме ті тексти, в яких сам Господь промовляє до неї. Тому Блаженніший Святослав просить нас звертати особливу увагу на те, щоб Святе Письмо було у кожному домі та щоб його читали з увагою і насолодою в кожній християнській сім'ї.

Хоч Біблія посідає провідне місце серед джерел нашої віри, Святе Передання Церкви набагато ширше. Це і літургійні тексти (те, як ми молимося, показує, у що ми віримо), і рішення Вселенських Соборів, і Писання Отців Церкви (основні катехизмові правди), і іконопис (богослов'я в кольорах), а також церковні заповіді і канони (те, як ми живемо, також показує, у що ми віримо).

Наша Церква приготувала чудовий підручник для пізнання основних правд християнської віри – Катехизм Української Греко-Католицької Церкви. У цьому Катехизмі гарно представлено те, у що ми віримо, як ми повинні молитись і як маємо жити, щоб бути добрими християнами. Блаженніший Святослав заохочує кожну сім'ю придбати цей підручник і вивчати його для поглиблення своєї віри. Постараймося й у нашій парафії, щоб кожен мав цей Катехизм і щоб ми разом вглиблювались у правдах, записаних на його сторінках. Якщо наша парафіяльна спільнота покликана бути «Живою парафією», нам треба якнайретельніше пізнавати Боже Слово й основи християнського життя. Неустанно працюймо над собою як особисто, так і спільно, аби щодня ми могли краще пізнати і зрозуміти, хто це Господь Бог наш і який Він добрий до нас.

ПРОПОВІДЬ

Слово Христове нехай у вас перебуває щедро: навчайтесь у всякій мудрості й напоумляйте одні одних (Кол. 3, 16)

Апостол Павло не засновував спільноти в Колоссах, ані ніколи не відвідував її. Церкву в Колоссах, як і в Лаодікеї та Гієраполі, заснував співробітник св. Павла, «любий товариш в службі» (Кол. 1, 1), Епафр. Однак апостол Павло добре поінформований від самого Епафра про віру колосян у Христа Ісуса та про їхню любов до всіх святих «задля надії, що збережена на небі», про яку вони чули у «проповіді Євангелія правди», завдяки якому і «спізнали благодать Божу» (Кол. 1, 4–6). Тому Павло дякує Богові і молиться за них, але і не перестає й надалі просити в Бога, щоб вони дійшли до повного спізнання Божої волі та жили життям достойним Господа, «приносячи плід у всякому доброму ділі й зростаючи у спізнанні Бога» (Кол. 1, 3–10). Крім того, апостол Павло ймовірно пише цей лист з ув'язнення – з Риму чи з Ефесу, – і тому увесь лист просякнений тільки найсуттєвішим: першенство Христа і наше життя у Ньому через участь у його смерті й воскресінні.

Апостол Павло перестерігає колосян перед фальшивою наукою і тими, хто її пропагує. У спільноту проникли та й далі продовжують проникати люди, які називають свою доктрину «філософією», під якою розуміють «таємничу науку» про Божу сутність, «правильні знання» природних явищ і «дорогу», щоб здобути прихильність божества та сил природи й увійти у спілкування з ними, оскільки від

цього залежала б не тільки доля світу, а й доля кожної людини. Прихильники цієї доктрини ніби-то і не відкидають Христа, але вважають, що одного відкуплення і прощення гріхів не вистачає, аби «захистити» людину від сил зла. Неважко вбачити у цій доктрині й нинішні сенкретичні тенденції, де з одного боку приходимо до храму, щоб помолитися до Бога, а водночас заглядаємо чи то в карти, чи в гороскоп, щоб дізнатися майбутнє, або звертаємося до всякого роду цілителів, ворожок чи екстрасенсів, аби нас вилікували чи захистили від зла. Святий Павло дуже чітко відкидає таку практику. Для нього немає іншого Спасителя, іншого шляху до Бога, як тільки Христос. Лише «Він – образ невидимого Бога» (Кол. 1, 15),

Господь усього створеного (пор. Кол. 1, 15–20). У ньому «враз із людського природою живе вся повнота Божества» (Кол. 2,); Він – голова «всякого начала і власті» (Кол. 2, 10); Він також голова свого тіла, тобто Церкви (пор. Кол. 1, 18). Хто, отже, у хрещенні похований з Христом, з Ним він і воскрес вірою в силу Бога, який воскресає з мертвих (пор. Кол. 2, 12), він і отримав усю повноту Христа, прощення гріхів і дар нового життя (Кол. 1, 12–14; 2, 13–15). Тому християни тепер вільні від впливу всяких сил зла, оскільки Бог Отець «вирвав» їх із влади тьми і переніс у Царство свого улюбленого Сина; вони – вкорінені у Христі і збудовані на Ньому, гідні мати участь у долі святих у світлі (пор. Кол. 1, 12).

Колосяни це добре знають. А разом з ними й ми. Однак знати – це ще не все. Потрібно жити! Оскільки наша віра – це прийняття, зокрема, однієї Особи – Ісуса Христа, – а не тільки засвоєння різних правил чи догм, апостол Павло пише не про теоритичні вчення, а про реальний, конкретний спосіб єднання з Христом. Кожна культура, кожна релігія має свої храми, піснеспіви, свої молитви й аскетичні вправи, своїх засновників і свої догми. Однак християнство відрізняється від усіх релігій світу саме через Особу Ісуса Христа. Такої Особи, такого Об'явлення не існує в інших релігіях. Насправді, в інших релігіях якесь вчення чи доктрина часто видаються важливішими і від самої особи того, хто їх приніс, а християнство без Христа втрачає свою суть, перестає існувати. Христос – наше життя! (пор. Кол. 3, 4) і все існує в Ньому (пор. Кол. 1, 1).

Слід зауважити ще одну річ. Коли апостол Павло пише це Послання до колосян, ще не існує тексту Нового Завіту, ще немає книг євангелій. Однак попри це апостол пише, що Євангеліє правди проповідується усьому створінню і дає плоди та зростає по всьому світу. Це означає, що Євангелієм є не книжки чи писані тексти, а сам Христос, його живе Слово, яке лунає у проповіді надії та стає видиме в житті

віруючих, в серцях яких панує мир Христовий, тому що вони досконало поєднані з Христом і між собою в любові, творячи однетіло – Церкву (пор. Кол. 3, 15).

Тому апостол Павло і закликає: «Слово Христове нехай у вас перебуває щедро: навчайтесь у всякій мудрості й напоумлюйте одні одних, співаючи Богові з подякою від свого серця псалми, гимни та духовні пісні» (Кол. 3, 16). Для апостола «Слово Христове» – це сам Христос, Життя і Світло, Воскресіння і Правда, Початок і Кінець, Альфа й Омега. Без Христа нема життя, нема спасіння; без Христа нема Любові, ані Надії; без Христа ми чужі Богові, далекі від Нього і Його вороги, а в Христі ми – святі й любі Богові (пор. Кол. 3, 12), Його близькі й рідні (пор. Еф. 2, 13). Тому й наслідуймо перших християн у тому, щоб Слово Боже – сам Христос – було основою усього нашого церковного, парафіяльного, сімейного, суспільного й особистого буття. Без Нього ми не існуємо, а в Ньому ми причасні до Його повноти Божества! (Кол. 2, 10). Оце Слово, яким є сам Христос, повинно, – продовжує апостол Павло, – перебувати у вас щедро. «Щедро» означає не тільки мати багато примірників Святого Письма, а й дозволити Слову Божому – Христові – увійти в наше серце, в нашу сім'ю, у всі сфери нашого життя. «Щедро» означає заповнити усе наше життя присутністю Бога, виконуючи таким чином Божу Заповідь: «Оці слова, що їх я заповідаю тобі сьогодні, мусять бути в твоєму серці. Ти накажеш про них твоїм синам і говоритимеш про них, сидівши в хаті й ідучи в дорогу та лягаючи й устаючи; і прив'яжеш їх на знак собі на руку та й вони будуть налобником у тебе між очима, і напишеш їх на одвірках твого дому й на твоїх воротах» (Втор. 6, 6–8). Про користь і важливість щоденного читання Святого Письма навчає і митрополит Андрей: «Треба, щоб кожний християнин ясно здавав собі справу з користі читання і знання Святого Письма. Святе Євангеліє є предметом, що хату освячує, і стягає на неї благодать, бо є предметом віри й любови жителів хати. Воно стереже їх перед злом, показує їм дорогу, підносить їх серця до неба, очищує плями їх душ... Читання Святого Письма кожного дня, хоч би хвилинку, має стати звичаєм кожної християнської родини. Те читання повинно бути щоденним кормом людей. Воно ж є кормом здоровим, цілющим, скріплючим».

Через Святе Письмо ми пізнаємо Слово Боже, ми пізнаємо Христа, зустрічаємося з Ним і входимо у живі відносини з Ним. Тому св. Єронім і навчав, що «незнання Святого Письма – це незнання Христа». На жаль, сьогодні дуже багато людей «не знають, у що вірують». Вони ходять до церкви, моляться, ба навіть колись вивчили катехизмові правди... вони, можливо, навіть знають деякі правди віри, деякі догми, але не бачать зв'язку між тим, що вивчали і щоденним життям.

Іншими словами, не бачать, не відчують, не досвідчують у власному житті Божу присутність і силу Його Слова! Але ми не можемо, не маємо права не знати «таїнства Божої волі, яким через Христа – Слово, що стало Тілом, – у Святому Дусі маємо доступ до Отця і стаємо учасниками Божої природи» (DV 2).

Тому Блаженніший Святослав закликає не тільки до щоденного читання Святого Письма, зокрема через участь у біблійних гуртках парафії та через молитовне читання вдома, але також нагадує і наголошує, що «кожен віруючий має обов'язок щоразу глибше пізнавати правди святої віри протягом усього свого життя». А незамінним засобом для нашого духовного зростання є нещодавно проголошений Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха». Цей Катехизм має бути настільною книгою кожного віруючого, оскільки він є фундаментом нашого християнського життя і дуже цінною допомогою для правильного розуміння і читання Божого Слова. Сам Христос говорить: «Коли ж ви в мені перебуватимете, і мої слова в вас перебуватимуть, – просіте тоді, чого лиш забажаєте, і воно здійсниться для вас» (Йо. 15,). Приймаючи в своє життя Христа і зберігаючи Його Слово, ми перебуваємо в Ньому, а Він – у нас, і таким чином стаємо спроможні приносити і видимі плоди цього Слова в нашому щоденному житті. Насамперед, це внутрішні радість і мир, це міцна сім'я і солідарне суспільство, але зокрема це святість і єдність Божого люду, який стає спроможний молитися і прославляти Бога «одним серцем й єдиними устами», стаючи таким чином «благословенням для всіх народів» (Бут. 12, 2–3). Зробімо, отже, нашим заклик Блаженнішого Святослава з його пастирського листа «Жива парафія – місце зустрічі з Христом» «відчинити двері своїх душ і домівок Христові», дозволюмо Святому Духові нас перемінити, очистити і скріпити Божою любов'ю! «І нехай Слово Христове перебуває у нас щедро! Навчаймося у всякій мудрості [...] і співаймо Богові з подякою від свого серця псалми, гимни та духовні пісні!» (Кол. 3, 16). Амінь.